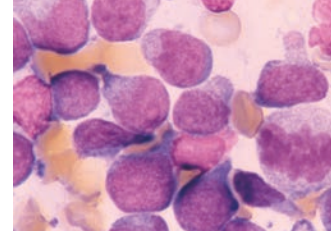

Spis treści

Autorzy, v
Przedmowa, ix
Podziękowania, xi

1. POZYSKIWANIE I PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z MATERIAŁEM CYTOLOGICZNYM, 1

Denny J. Meyer, Sara L. Connolly i Hock Gan Heng

- Ogólne wytyczne w pobieraniu materiału, 1
- Wykorzystanie diagnostyki obrazowej do pobierania prób cytologicznych, 2
  - Wyznaczanie miejsca biopsji, 2
  - Wyposażenie i technika, 2
  - Powikłania, 4
- Postępowanie z próbkami cytologicznymi, 4
  - Preparaty gniecione, 4
  - Postępowanie z płynem, 5
  - Preparaty odciskowe, 6
- Barwienia materiału, 8
  - Barwienie metodą Papanicolaou, 8
  - Barwienie metodą błękitu metylenowego, 9
  - Barwienie metodą typu Romanowskiego, 9
- Postępowanie zależne od miejsca biopsji, 10
  - Guzki skórne i węzły chłonne, 10
  - Wątroba, śledziona, nerka, 11
  - Nos i płuca, 11
  - Stawy, 12
  - Zmiany w kręgosłupie, 12
- Przesyłanie cytologicznych prób do referencyjnych laboratoriów, 13

2. GŁÓWNE KATEGORIE INTERPRETACJI CYTOLOGICZNEJ, 15

Rose E. Raskin

- Tkanka prawidłowa lub rozrostowa, 15
- Zmiany torbielowate, 15
- Zapalenie lub naciek komórkowy, 16
- Reakcja na uszkodzenie tkanek, 18
- Nowotworzenie, 21
  - Cechy ogólne, 21
  - Kategorie cytomorfologiczne, 21

3. SKÓRA I TKANKA PODSKÓRNA, 27

Rose E. Raskin

- Prawidłowy obraz cytologiczny i histologiczny, 27
- Nabłonek prawidłowy, 27
  - Torbiele naskórkowe lub torbiele mieszkowe, 27
  - Torbiele apokrynowe, 29
  - Guzkowy rozrost gruczołów łojowych, 29
- Zapalenie aseptyczne, 29
- Zapalenie septyczne, 34
- Inwazje pasożytnicze, 48

Nowotworzenie, 48

- Nabłonkowe, 48
- Mezenchymalne, 58
- Komórki okrągłe, 67
- „Nagie jądra”, 75

Reakcja na uszkodzenie tkanek, 75

- Zwapnienie skóry i zwapnienie ograniczone, 75
- Ziarnina, 76
- Krwiak, 76
- Wodniak, 76
- Torbiele śluzowa (mucocela) oraz torbiele ślinowa (sialocela), 78
- Torbiele przesiękowa (seroma), 78
- Cytologia z ucha, 78

4. UKŁAD LIMFATYCZNY, 81

Rose E. Raskin

Podstawowe kategorie badań cytologicznych narządów limfatycznych, 81

Węzły chłonne, 81

- Wskazania do biopsji węzła chłonnego, 81
- Wykonanie biopsji i odcisków cytologicznych, 81

Hematopoeza pozaszpikowa, 108

Artefakty cytologiczne, 108

Śledziona, 108

- Wskazania do wykonania biopsji śledziony, 108
- Uwagi dotyczące biopsji aspiracyjnej, 108

Grasica, 119

- Wskazania do wykonania biopsji grasicy, 119

5. UKŁAD ODDECHOWY, 127

Mary Jo Burkhard i Laurie M. Millward

Jama nosowa, 127

- Anatomia i histologia, 127
- Techniki pobierania i przygotowywanie pobieranego materiału, 127
- Prawidłowy obraz cytologiczny oraz częste zmiany w obrazie cytologicznym, 129
- Niezakaźne choroby zapalne, 132
- Czynniki zakaźne, 134
- Nowotwory jamy nosowej i zatok przynosowych, 139

Krtań, 144

- Anatomia i histologia, 144
- Pobieranie próbek, 144
- Prawidłowy obraz cytologiczny oraz zmiany zapalne w obrazie cytologicznym, 144
- Nowotwory krtani, 145

Tchawica, oskrzela i płuca, 146

- Anatomia i histologia dróg oddechowych i płuc, 146
- Techniki pobierania próbek, 148
- Prawidłowy wygląd cytologiczny, 152
- Zapalenie dróg tchawiczo-oskrzelowych i płuc, 154
- Czynniki infekcyjne chorób dróg oddechowych i płuc, 157
- Uszkodzenie tkanek, 165
- Nowotwory, 167
- Bioptaty pobrane spoza układu, 173

6. PŁYNY Z JAM CIAŁA, 177

Alan H. Rebar i Craig A. Thompson

Techniki pobierania płynów, 177

- Płyn z jamy brzusznej, 177
- Płyn z jamy opłucnej, 177
- Płyn z worka osierdziowego, 177

Postępowanie z próbkami, 178**Ocena laboratoryjna, 178**

- Zawartość białka, 178
- Liczba erytrocytów i wszystkich komórek jądrzastych, 178
- Różnicowanie komórek jądrzastych, 179

Prawidłowy obraz cytologiczny i hiperplazja (rozrost), 179

- Komórki nabłonka surowiczego (komórki mezotelialne), 179
- Makrofagi, 179
- Komórki limfoidalne, 179
- Granulocyty obojętnochłonne, 179

Ogólna klasyfikacja płynów z jam ciała, 180

- Prześiek, 180
- Zmodyfikowany prześiek, 182
- Wysięk, 182

Specyficzne rodzaje wysięków, 183

- Zakaźne zapalenie otrzewnej u kotów (FIP), 183
- Płyny wysiękowe pochodzące z zakażenia *Nocardia sp.* i *Actinomyces sp.*, 185
- Histoplazmoza ogólnoustrojowa, 186
- Wysięki pochodzenia żółciowego, 186
- Wysięki zawierające eozynofile, 187
- Mocz w jamie otrzewnej, 187
- Wodobrzusze pochodzenia pasożytniczego („Tasiemczyca brzuszna”), 189
- Wysięki chłonkowe, 189
- Wysięki krwotoczne, 190
- Wysięki pochodzenia nowotworowego, 191
- Chłoniak, 192
- Rak i gruczolakorak, 192

Międzybłoniak, 195

Wysięki osierdziowe, 195

Testy dodatkowe, 197

7. JAMA USTNA I PRZEŁYK, 199

Claire B. Andreasen, Albert E. Jergens i Denny J. Meyer

Jama ustna, 199

- Prawidłowa cytologia, 199
- Zapalenie, 199
- Nowotwory, 201

Przełyk, 202

- Prawidłowa cytologia, 202
- Zapalenie, 202
- Nowotwory, 205

8. UKŁAD MOCZOWY, 209

Dori L. Borjesson i Keith DeJong

Anatomia i histologia, 209**Specjalistyczne techniki pobierania próbek, 210****Prawidłowa cytologia nerek, 211****Zmiany nienowotworowe i łagodne dróg moczowych, 211**

- Pęcherz moczowy, 211
- Nerki, 213

Nowotwory, 214

- Nerki, 214
- Moczowody, 217
- Pęcherz moczowy i cewka moczowa, 218

9. BADANIE MIKROSKOPOWE OSADU MOCZU, 221

Denny J. Meyer

10. UKŁAD PŁCIOWY, 237

Laila Solano-Gallego

Układ płciowy żeński: gruczoł sutkowy, jajniki, macica i pochwa, 237

- Gruczoł sutkowy, 237
- Jajniki, 246
- Macica, 250
- Pochwa, 252

Męski układ rozrodczy: prostata i jądra, 258

- Gruczoł prostaty, 258
- Jądra, 264

Skorowidz, 273